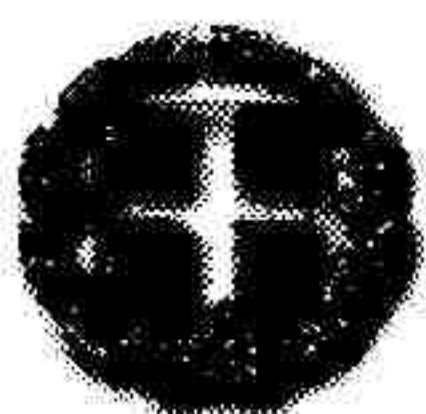

7/5/2012

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Αθήνα, 07 - 12 - 2012

Αριθ. πρωτ.: 1487

Ταχ. δ/ση: Σταδίου 27, Αθήνα
Ταχ. κώδικας: 101 83
Πληροφορίες: Μ. Α. Τσούτσουρα
Λ. Σπυρόπουλος
Τηλέφωνα: 2131364032
2131364405
Φαξ: 2131364354
Ηλεκ. ταχυδρ.: matsoutsoura@ypes.gr
l.spiropoulos@ypes.gr

Προς:

✓ Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοινοποίηση:

Βουλευτή κ. Αρτέμιο Ματθαίοπουλο
Βουλή των Ελλήνων

Θέμα: Κοινοβουλευτικός Έλεγχος**Σχετ.: Η υπ' αριθμ. πρωτ. 3991/15-11-2012 Ερώτηση**

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Αρτέμιος Ματθαίοπουλος, με θέμα «Κατασπατάληση χρημάτων στις Δημοτικές Επιχειρήσεις», κατά λόγο αρμοδιότητας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Όπως ορίζεται άρθρο 102 παρ. 2 του Συντάγματος, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαθέτουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια.

Σε ό,τι αφορά στις δημοτικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 205, 206 και 210 του Ν.1065/1980 «Περί κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα» (ΦΕΚ 168 Α'), όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 35 και 39 του Ν.1416/1984 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (ΦΕΚ 18 Α'), προβλέπονταν τα εξής:

«Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν: α) για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών, β) για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, γ) για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αν αφορούν: α) την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης, β) την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα, γ) τη διάθεση των καθαρών κερδών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 208 του Κώδικα και δ) την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης. Δεν απαιτείται έγκριση, αν πρόκειται για αγορά και πώληση ακινήτων από επιχειρήσεις οικιστικής δραστηριότητας.

Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εγκρίνει τον ισολογισμό και την έκθεση πεπραγμένων, αν προβλέπεται η σύνταξή τους από το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 5 του άρθρου 211. Επίσης, μπορεί να αποφασίζει τη διενέργεια έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου και ταμιακού ελέγχου από τα πρόσωπα που ορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 209 του οικείου νόμου».

Παρόμοιες διατάξεις αναφορικά με τον έλεγχο των δημοτικών επιχειρήσεων περιλαμβάνονταν και στο Π.Δ. 410/1995. Περαιτέρω, ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ, Ν.3463/2006) διέκρινε τις επιτρεπόμενες μορφές των επιχειρήσεων ως εξής:

- i. δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις
- ii. ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ
- iii. επιχειρήσεις ειδικού σκοπού (ΔΕΥΑ).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 256, για τις κοινωφελείς επιχειρήσεις προβλεπόταν ότι οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, αν αυτές αφορούν: α) την ψήφιση του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και της έκθεσης πεπραγμένων, β) την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα, γ) τη διάθεση των καθαρών κερδών ή τη διενέργεια επενδύσεων, δ) την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης, ε) τη συγχώνευση ή τη λύση της επιχείρησης, στ) τη σύναψη δανείων και ζ) την έγκριση των κανονισμών του άρθρου 257 του οικείου νόμου. Για τη νόμιμη λήψη ή έγκριση των αποφάσεων αυτών απαιτείται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών του αντίστοιχου συμβουλίου. Η έγκριση παρέχεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τότε που κοινοποιήθηκε η απόφαση στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, θεωρείται ότι η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου έχει εγκριθεί. Περαιτέρω, το άρθρο 261 ορίζει τα σχετικά με τη διεξαγωγή διαχειριστικού ελέγχου στις εν λόγω επιχειρήσεις.

Αναφορικά με τις ανώνυμες εταιρίες Ο.Τ.Α., οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 252 ΚΔΚ ορίζουν ότι, πέραν των ειδικότερων διατάξεων του ΚΔΚ, οι εταιρίες αυτές λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι για τις ΔΕΥΑ ίσχυε ο Ν.1069/1980, και ειδικότερα οι διατάξεις του άρθρου 20, σύμφωνα με τις οποίες ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ασκεί έλεγχο νομιμότητας στις εξής αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου: α) για την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και του τεχνικού προγράμματος έργων, καθώς και για κάθε τροποποίησή τους, β) για την αγορά και εκποίηση ακινήτων κτημάτων, γ) για την επιβάρυνση των ακινήτων της επιχείρησης με εμπράγματα δικαιώματα, δ) για τη σύναψη δανείων, ε) για τις μελέτες, τα έργα και τις προμήθειες. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ελέγχει τον ισολογισμό, τον απολογισμό και την έκθεση πεπραγμένων και μπορεί να διατάξει τη διενέργεια έκτακτου διαχειριστικού και ταμειακού ελέγχου από ορκωτούς ελεγκτές.

Μετά την εφαρμογή του Ν.3852/2010, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο της προσπάθειας εξορθολογισμού της λειτουργίας και ενίσχυσης της διαφάνειας στην οικονομική διαχείριση των δημοτικών επιχειρήσεων, ο Ν.3852/2010 εισήγαγε θεσμικές αλλαγές προς αυτήν την κατεύθυνση. Ειδικότερα, στο άρθρο 107 του Ν.3852/2010 προβλέπεται ότι κάθε Δήμος μπορεί να έχει:

α) μία κοινωφελή επιχείρηση,

β) μία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης αποχέτευσης (ΔΕΥΑ),

γ) μία επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, εφόσον λειτουργούσαν αντίστοιχες στους συνεννοούμενους Δήμους και

δ) μία δημοτική ανώνυμη εταιρία, εφόσον είχαν συσταθεί στους συνεννοούμενους Δήμους, ενώ εξακολουθεί να συμμετέχει στις λοιπές ανώνυμες εταιρείες κατά τις διατάξεις του Κ.Δ.Κ.

Οι Δήμοι δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε άλλες ανώνυμες εταιρίες, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, εκτός από εκείνες που είχαν συσταθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του οικείου νόμου και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 194 αυτού.

Περαιτέρω, τα σχετικά με τον έλεγχο νομιμότητας επί των αποφάσεων των δημοτικών επιχειρήσεων ορίζονται στα άρθρα 225 και 226. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των επιχειρήσεων των Δήμων και Περιφερειών, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιριών στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία, που αφορούν: α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων και γ) λήψη δανείων. Ειδικά σε ό,τι αφορά τις ΔΕΥΑ, εκτός από τις παραπάνω αποφάσεις, αποστέλλονται επιπλέον προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις εκείνες που αφορούν: α) την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και του τεχνικού προγράμματος έργων, καθώς και κάθε τροποποίησή τους, β) την αγορά και εκποίηση ακινήτων κτημάτων, γ) την επιβάρυνση των ακινήτων της επιχείρησης με εμπράγματα δικαιώματα και δ) τις μελέτες, τα έργα και τις προμήθειες.

Ο ελεγκτής νομιμότητας μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων και των Περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των επιχειρήσεών τους, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιριών στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία, καθώς και των συν-

- δέσμων για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών αφότου η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

Στο άρθρο 261 του Ν. 3463/2006 προβλέπεται ο διαχειριστικός έλεγχος των κοινωφελών επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. Ειδικότερα, οι σχετικές διατάξεις ορίζουν ότι:

1. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος των επιχειρήσεων γίνεται από δύο ελεγκτές, που επιλέγονται και διορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η αμοιβή τους. Ως ελεγκτές ορίζονται ορκωτοί ελεγκτές ή πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρεία. Ο ορισμός ορκωτών ελεγκτών είναι υποχρεωτικός στον έλεγχο επιχείρησης που έχει ετήσιο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ (1.500.000 €).
2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχείρησης από ελεγκτές της προηγούμενης παραγράφου που ορίζονται από τον ίδιο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και το ύψος της αμοιβής τους, η οποία βαρύνει την επιχείρηση. Έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος μπορεί επίσης να διενεργείται από ελεγκτές της προηγούμενης παραγράφου με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Σε κάθε περίπτωση μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος και από Οικονομικούς Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών μετά από αίτημα του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.
3. Για την ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών.
4. Σοβαρή παράβαση των καθηκόντων εκ μέρους των αιρετών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατόν να συνιστά και πειθαρχικό αδίκημα κατά τις διατάξεις του άρθρου 142 του παρόντος.

Σύμφωνα με το άρθρο 267 του Ν.3463/2006, από τις παραπάνω διατάξεις, περί διαχειριστικού ελέγχου, διέπονται και οι υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 22 παρ. 9 του Ν.3274/2004. Έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε εταίρος.

Αναφορικά με τις αμιγείς επιχειρήσεις του άρθρου 277 του Π.Δ.410/1995 προβλέπεται στο άρθρο 281 του ανωτέρω Π.Δ. ότι: «1. Η ταμιακή υπηρεσία των επιχειρήσεων είναι ανεξάρτητη από τη δημοτική ή την κοινοτική. 2. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος των επιχειρήσεων γίνεται από δύο ελεγκτές, που επιλέγονται ανάμεσα σε υπαλλήλους τραπεζών ή δημόσιους υπαλλήλους ΠΕ κλάδου και διορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η αμοιβή τους. Ως ελεγκτές ορίζονται και ορκωτοί λογιστές ή πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρεία. 3. "Με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή, εφόσον συντρέχει ειδική περίπτωση, μπορεί να ενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχείρησης από ελεγκτές του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου 2 ή από ορκωτούς ελεγκτές ή οικονομικούς επιθεωρητές (ν. 2343/95), που ορίζονται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας" (αντικ. του α' εδαφ. από την παρ. 24 του άρθρου 11 του Ν. 2503/97, ΦΕΚ-107 Α'). Με την ίδια απόφαση ορίζεται και το ύψος της αμοιβής τους που βαρύνει την επιχείρηση».

Οι ανώνυμες εταιρείες των Ο.Τ.Α. λειτουργούν σύμφωνα με τον Κ.Ν.2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών και, ως εκ τούτου, ο διαχειριστικός έλεγχος αυτών διενεργείται με βάση τα όσα ορίζονται στις σχετικές διατάξεις του νόμου.

Στο πλαίσιο όλων των ανωτέρω διατάξεων έχει διενεργηθεί μέχρι σήμερα, εκτός των τακτικών διαχειριστικών ελέγχων, μεγάλος αριθμός έκτακτων διαχειριστικών ελέγχων σε επιχειρήσεις Δήμων σε όλη την επικράτεια της Χώρας από τους αρμόδιους Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών. Με την ολοκλήρωση του κάθε ελέγχου οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές συντάσσουν πορισματικές εκθέσεις, οι οποίες κοινοποιούνται στα αρμόδια όργανα.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 299/2012 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό των Οικονομικών, οι Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών έχουν ελεγκτική - καταλογιστική αρμοδιότητα, όταν το έλλειμμα που διαπιστώνεται συνδέεται με τη διαχείριση της δημόσιας - δημοτικής περιουσίας. Οι Επιθεωρητές δύναται να εκ-

- δώσουν καταλογιστικές πράξεις, οι οποίες μπορούν να βεβαιωθούν ταμειακά και να προχωρήσει η διαδικασία είσπραξης.

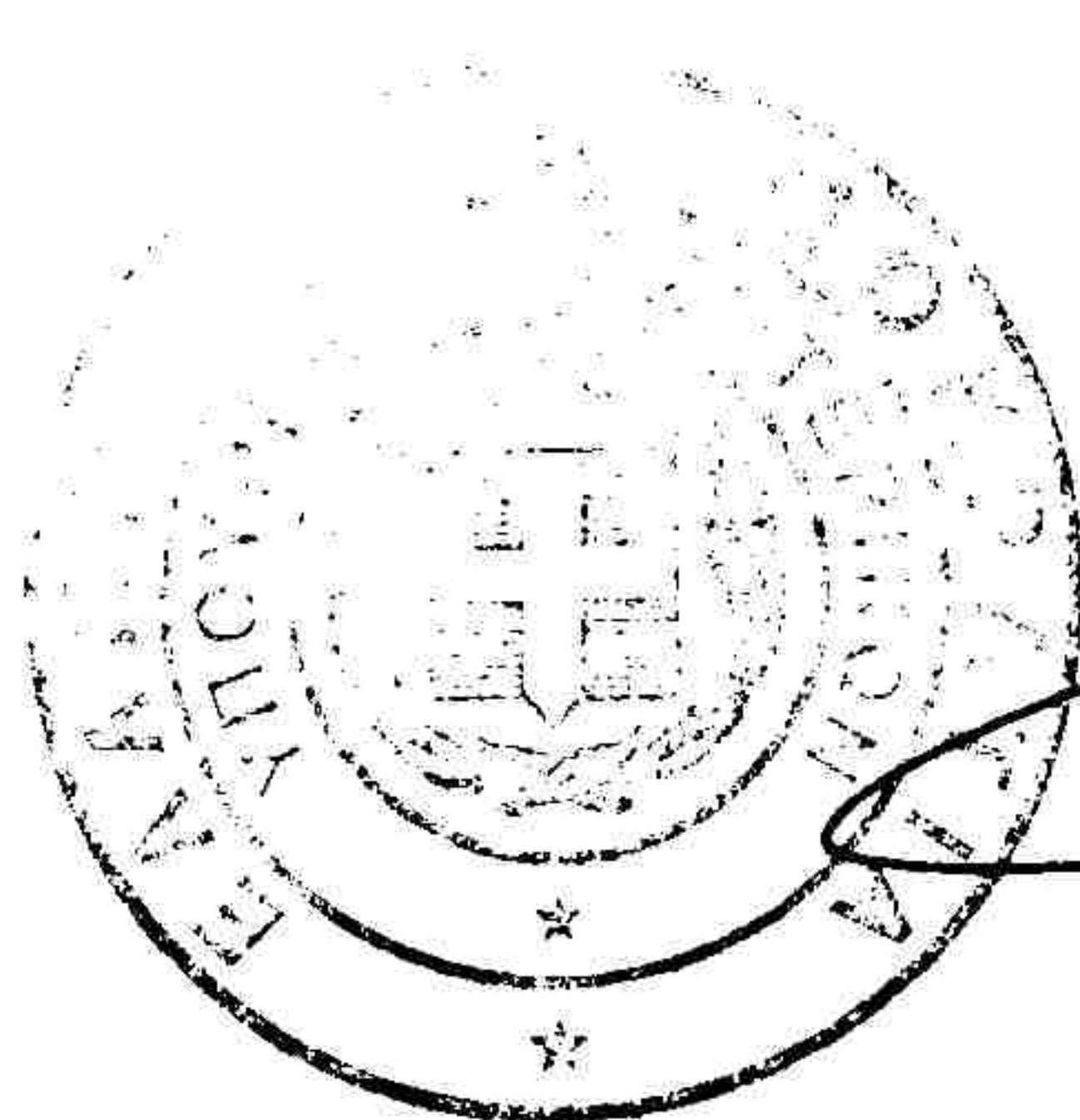
Παράλληλα, στο πλαίσιο ενίσχυσης της διαφάνειας στην οικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. έχει αναβαθμιστεί και επεκταθεί ο ρόλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ειδικότερα, στο άρθρο 275 του Ν.3852/2010 προβλέπεται τόσο ο προληπτικός όσο και ο κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των εν λόγω επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι: «Οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ. ανεξαρτήτως πληθυσμού, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών, υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις 1 έως 3 του άρθρου 169 του Κ.Δ.Κ.».

Στο άρθρο 276 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι «από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης.

Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται, ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσότερων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε προγραμματικές συμβάσεις, ε) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) η νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και ζ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων».

Επιπλέον, το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με το άρθρο 278 του ίδιου νόμου, πραγματοποιεί προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε συμβάσεις τις οποίες συνάπτουν οι Δήμοι, οι Περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα, εφόσον υπερβαίνουν το ποσό των 200.000 ευρώ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΙΣΧΙΝΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΥΡΙΜΗΣ

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (2 αντίγραφα)
2. Γραφείο Τύπου